

Historien om Breviks Fiskehamn

*Senaste Isvintern 2010.
Notera de vackra granitpollarna till vänster i bild.*

Torsdagen den 23 november 1933 möts fjorton fiskare från Brevik och Röd hos Petter Karlsson på Sanden. Deras mål är att få till stånd en hamn i Breviksbukten. Dittills har de förtöjt sina båtar vid vragar i vattnet på Tånguddens nordsida och har upplevt hur stormar härjat med båtarna i detta utsatta läge.

De församlade är bland andra Rickard Johansson med sonen Hilding och Petter Karlsson med sonen Wallentin. Gruppen beslutar tillsätta en kommitté med uppdrag att hos berörda myndigheter sondera möjligheten till hamnbygge. Man väljer Rickard Johansson till sammankallande.

Den 9 juni 1934 möts de hamn-intresserade hos Rickard Johansson. Det föreligger nu ett förslag från Tjärnö Kommunfullmäktige som innebär byggnation av vågbrytare vid Tången, vilket kunde vara lämpligt

som nödhjälpsarbete för arbetslösa i kommunen. Mötet avslår förslaget. Istället beslutar man bilda en ekonomisk förening u.p.a., tillsätta styrelse och tillsända Kungliga Väg och Vattenbyggnadsstyrelsen en begäran om utredning av hamnanläggning. Rickard Johansson väljs till Breviks Fiskehamnförenings förste ordförande.

I protokollet från mötet formulerar man grundregeln för den framtida hamnen:

”Framhölls nyttan och nödvändigheten om allmän tillslutning i föreningen såvida hamnanläggningen möjligen skulle komma till stånd. Och ansågs att isynnerhet uppväxande ynglingar fyllda sexton år ovillkorligen ska vara med! Isynnerhet som det för dem största utsikterna för i framtiden få nytta av hamnen när dom vill skaffa sig större båtar och bedriva lönande fisken eller annan rörelse inom hamnområdet såvida dom vill vistas och vara här. Denna regel antogs såsom gällande för Brevik och Röd i Tjärnö socken.”

Den 28 juli samma år antar föreningen sina stadgar och beslutar inregistrera dem i laga ordning.

Foto: Sjölin, Mats

Året därpå, 1935 i december, har föreningen ett skissförslag på hamnanläggningen, med kostnadsberäkning på 100 000 kr.

Efter ännu ett år och en del justeringar av förslaget, beslutar man ingå med begäran till Kungliga Väg och Vattenbyggnadsstyrelsen om anläggande av fiskehamnen, samt begäran om 95% statsbidrag. Man har nu också markägarnas tillstånd att bygga. Nils Andersson i Röd och Konrad Andersson i Brevik upplåter strandområde, tillräckligt stort för den tänkta hamnen. Nils Andersson ersätts senare med 250 kr för 2,5 ha mark och Konrad Andersson med 170 kr för 1,7 ha.

Lastbryggan får inte bebyggas och första boden väster därom ska ligga på ett avstånd av 15 meter från bryggan.

Beslutet drar ut på tiden och i april 1938 uppvaktar man Landshövdingen för att med hjälp ur Fiskerifonden få ekonomin tryggad. Efter besiktning av hamnens tänkta läge och sedan man lyssnat till föreningens önskingar och synpunkter, omarbetas skissen. Kostnaden beräknas nu uppgå till 123 000 kr.

I oktober samma år lämnar föreningen in förnyad ansökan till Kungen.

I april 1940 söker man hos Tjärnö Kommunfullmäktige anslag till hamnbygget ”i händelse av att utsikter öppnades för dess förverkligande”.

I mars 1941 undertecknas kontrakt från Väg och Vattenbyggnadsstyrelsen och de beviljade medlen från Fiskarefonden och Kommunen kan överföras dit. Nu börjar arbetet med att förflytta sjöbodar från tidigare lägen i bukten. Lantmäteriförrättningar förestår. Men det dröjer till 1945 innan hamnbygget är klart och man kan besluta om tomter för sjöbodarna. Det är noga nu. Ett mellanrum på 1,5 meter mellan hörnen på väggen som vetter mot hamnen ska det vara. Lastbryggan får inte bebyggas och första boden väster därom ska ligga på ett avstånd av 15 meter från bryggan. Däremellan ska vara uppdragsplats för båtar. Hamnen är ännu ej avsynad och man beslutar fråga myndigheten om det går an att uppföra sjöbodarna redan nu.

En ordentlig hamn är nu på plats, med två stenpirar, robust betongkaj och plats för sjöbodrar.

Till höger i bild "Östra Bryggan" senaste tillskottet i hamnen.

En ordentlig hamn är nu på plats, med två stenpirar, robust betongkaj och plats för sjöbodrar. Mycket arbete återstår dock med bygge av brygga vid västra piren, anskaffning av lyftkran, anläggning av vägen till och inom hamnen, eldragning för belysning och arbete, slipers för småbåtar, brunnsgrävning, toalett mm. Hamnens verkstad tillkommer 1987 och småbåtsbryggan längs östra sidan står klar 2001.

Nio räktrålare har haft Brevik som hemmahamn, som mest fem samtidigt. Sune Karlssons trålare SD 338 Rymo lämnar hamnen 1973 som den sista. Samtidigt och senare har mycket fiske efter hummer, ål och makrill bedrivits av Breviksfiskarena.

Slitage och oväder medför ständiga reparations- och förstärkningsarbeten på hamnen och kostar föreningen och dess medlemmar mycket pengar och arbete. Stående punkter på årsmötena blir hur hamnföreningens inkomster ska säkras. Det är främst hamnavgifter samt bidrag ur bl.a. Fiskarefonden och Bensinskattemedelsfonden som blir Fiskehamnföreningens inkomstkällor.

Medlemmar kommer och går pga inflyttning och avflyttning. Många söker medlemskap men nekas på grund av att de bor på annat håll än i Brevik och Röd, eller bor på Koster enbart sommartid. Ett ökande intresse från utomstående att förvärva bodar för olika ändamål avslås konsekvent. I slutet av 1970-talet införs ett tillägg i stadgarna om att bodar endast får ägas av mantalsskrivna åretruntboende fysiska personer, vilka ska godkännas av hamnföreningen.

Breviks Fiskehamn är en av Bohusläns mest utsatta hamnar. Den har under sina 75 år ändå vårdats och i stort sett skyddats mot förändringar. Att karaktären av fiskehamn under denna tid förskjutits mot småbåts- och gästhamn får skyllas på fiskerinäringens förändrade villkor.

Text: L. Afzelius Bild: N. Andersson, Bohusläns Museum